

Flexibilisering > Begeleiding bij kanker

'Er moet meteen een belletje rinkelen'

Jaarlijks wordt het leven van bijna 30.000 werknemers op zijn kop zet. Zij of hun partner krijgen de diagnose kanker. Ook collega's en leidinggevenden weten vaak niet hoe te reageren. Stichting Care for Cancer helpt onbegrip en onnodige uitval te voorkomen.

Bertjan Sneller is groepshoofd bij het ingenieursbureau van de gemeente Utrecht. Afgelopen jaar kreeg hij twee keer met kanker te maken: de ziekte trof een directe collega en de partner van een collega. 'Ik heb van dichtbij gezien wat de ziekte kan doen met een energieke werknemer. En hoe groot de impact hiervan is op de rest van de afdeling. Ook werd duidelijk wat het voor de werkomgeving kan betekenen als iemands partner door kanker wordt getroffen. Zeker de eerste maanden is het voor zo iemand vrijwel onmogelijk om zich op het werk staande te houden. Het was schokkend om te merken dat ik als leidinggevende eigenlijk op geen enkele manier hierop was voorbereid. Je wilt deze mensen de aandacht geven waar ze recht op hebben, je wilt collega's na de diagnose zo goed mogelijk informeren over de ziekte en het vervolg, tegelijkertijd gaat het werk natuurlijk gewoon door. Het viel mij persoonlijk erg zwaar, en ook onze afdeling raakte behoorlijk in verwarring.'

Spagaat

Al snel ontstond bij zowel collega's als Sneller zelf behoefte aan extra begeleiding, vooral op het medisch inhoudelijke en het sociale vlak. Hij klopte aan bij de bedrijfsarts en p&o, maar die hadden weinig te bieden. 'De bedrijfsarts is aanvankelijk betrokken geweest bij de zieke collega, maar door de ernst en het vergevorderde stadium van de ziekte was hij al snel een gepasseerd station. Personeelszaken kon mij nauwelijks ondersteuning bieden. Voor de collega met de ernstig zieke partner bij wie voor de tweede keer binnen zeven jaar kanker was vastgesteld, adviseerde pz een bedrijfsmaatschappelijk werker in te schakelen. Die was volgens de ervaring van de werknemer onvoldoende berekend op deze specifieke taak.' Sneller voelde zich heen en weer geslingerd. 'Ik wilde maximale betrokkenheid bij beide getroffen werknemers, tegelijkertijd wilde ik de "gaten" op de afdeling zo goed mogelijk oplossen. Deze spagaat was niet lang vol te houden.' Wekenlang slaagde Sneller erin wekelijks contact te houden met de zieke collega. 'Het was vrij snel duidelijk dat hij niet meer terug zou komen. Met name jongere medewerkers konden dit nauwelijks bevatten. Hij heeft geen tijd gehad om zijn projecten over te dragen. Met de andere collega, wiens vrouw ziek werd, heb ik veel gesproken. De man raakte helemaal overbelast, het woon-werkverkeer was niet met zijn plotseling overvolle privé-agenda te combineren. Uiteindelijk belandde hij ziek thuis. Na een half jaar vond hij werk dichtbij huis en kon hij de draad weer oppikken.'

Sneller, alles overziend: 'Wat mij achteraf stoort, is de amateuristische manier waarop wij hebben gehandeld. Hoewel alle betrokkenen hun best deden, heeft dit geleid tot onder meer onbegrip en onjuiste informatieverstrekking. In het geval van de overleden collega was er nauwelijks nazorg voor de collega's. De andere collega is bijna geruisloos uit beeld geraakt. Bij mij knaagt het gevoel dat het beter had gekund.'

Communicatie

De begin 2006 opgerichte stichting Care for Cancer ontwikkelt dienstverlening waarbinnen werknemers en werkgevers een beroep kunnen doen op begeleiding door oncologieverpleegkundigen.

Volgens medeoprichter Kees van der Veldt is dit hard nodig. 'Doorgaans beperkt de werkgever zich tot het inschakelen van de arbodienst en de verzekeringsconsulent.'

Op medisch gebied schieten die qua kennis tekort. Ze zijn er ook niet voor opgeleid om de omgeving te informeren over de impact en het mogelijke verloop van de ziekte en de manieren waarop zij ermee kunnen omgaan. Bovendien laat de communicatie tussen bedrijfsartsen en behandelend specialisten nogal te wensen over. Als het gaat om werknemers die door ziekte van hun partner zichzelf opblazen, is er vaak nog veel minder geregeld. Er wordt bekeken hoe de situatie intern het best kan worden opgelost. De verzuimende medewerker verdwijnt vrij snel uit beeld.'

Medeoprichter Willem de Bont spreekt uit ervaring: bij zijn vrouw werd enkele jaren geleden kanker vastgesteld. Ze kwam er weer bovenop, maar beiden hebben deskundige begeleiding erg gemist, met name in de eerste maanden. 'Na de schrik komt er een enorme behoefte aan informatie. Veel moesten we zelf zien uit te vinden. Ook is er een grote behoefte aan praktische ondersteuning, want je moet wel je gezin draaiende zien te houden en liefst ook nog je werk blijven doen. De omgeving heeft vaak half niet door hoe zwaar dit is. Het vréét energie. Dit komt je functioneren niet ten goede.'

Afgeschreven

De stichting ontwikkelt een flexpool van circa tien oncologieverpleegkundigen. Nu veelal nog werkzaam in de grotere ziekenhuizen, dreigen zij door bezuinigingen te worden weggesaneerd. Via een uitzendconstructie blijft hun deskundigheid behouden voor ziekenhuizen én werkgevers. Die kunnen hen inhuren om gerichte voorlichting en begeleiding te verzorgen, zowel voor de patiënt als voor de partner, collega's, en leidinggevenden. Van der Veldt: 'Deze ervaren verpleegkundigen zijn in staat ondersteuning op maat te bieden, zowel aan de patiënt als aan diens werkomgeving.'

Recent onderzoek door een bedrijfsarts van Arbo Unie heeft uitgewezen dat kankerpatiënten die medisch en sociaal goed worden begeleid, sneller en succesvoller kunnen reïntegreren. Bedrijfsarts Brigitte Bos interviewde hiervoor 26 werknemers en 24 bedrijfsartsen. Met name door een betere afstemming en communicatie tussen patiënt, werkgever, collega's, bedrijfsarts en specialist kan volgens haar veel winst kan worden behaald.

Van der Veldt: 'Vaak worden mensen met kanker veel te snel afgeschreven. Dat is niet goed voor de patiënt en zijn genezings- en reïntegratieproces, maar evenmin voor de werkgever. Want die laat hierdoor veel arbeidspotentieel onbenut. Door de werkomgeving van de patiënt actief bij de ziekte te betrekken en in samspraak met de patiënt zo goed mogelijk te informeren, kweek je veel meer inzicht en begrip. Ook hou je op deze manier het contact tussen de werkomgeving en de patiënt in stand. Zo kan worden voorkomen dat zij onnodig of onnodig lang ziek thuis komen te zitten. De ziekte en behandeling gaan vaak gepaard met pieken en dalen, waarbij het tijdens grote delen van de behandelperiode goed mogelijk kan zijn om gedeeltelijk te werken. Deskundige begeleiding van partners van patiënten zal hun inzetbaarheid voor het werk ten goede komen. Los daarvan getuigt het van goed werkgeverschap als werkgevers hiervoor openstaan.'

Enthousiast

Care for Cancer voert inmiddels gesprekken met arbodiensten, verzekeraars en werkgevers over enkele proefprojecten van een jaar. 'De respons is overwegend positief. Onze stichting kan zeker, voor de proefprojecten, de organisatorische kant voor haar rekening nemen. Vraag is hoe de inzet van oncologieverpleegkundigen kan worden gefinancierd. Omdat vrijwel alle middelgrote en grote bedrijven de problematiek herkennen en erkennen, wordt gedacht aan het opzetten van een verzekering waarvoor werkgevers en werknemers een premiedeel betalen.

' Sneller is enthousiast over het initiatief. 'Dit is de ondersteuning die ik zo heb gemist. Er zou in dit soort gevallen eigenlijk meteen een belletje moeten rinkelen, met name bij personeelszaken. Voor mij en mijn afdeling had juiste voorlichting over het verloop en de impact van de ziekte, het behandeltraject en de wijze waarop wij hier als omgeving mee kunnen omgaan al veel kunnen betekenen.' <

Wat doet Care for Cancer?

Inventarisatie/scan: geeft op basis van de samenstelling en leeftijdsopbouw van de organisatie inzicht in de te verwachten kankergevallen op korte en middellange termijn en biedt handvatten hoe de organisatie zich hierop kan voorbereiden. Voorlichting: workshops voor leidinggevenden/personeelsmanagers over kanker in relatie tot de werkomgeving plus advies hoe adequaat te handelen. Careplan: opstellen van een plan voor persoonlijke begeleiding van de getroffen werknemer door een oncologieverpleegkundige Reïntegratie & Reïntegratie: deskundige begeleiding bij de reïntegratie in samenspraak met bedrijfsarts.

*Bron: IntermediairPW
Auteur: Wilfried Vonk*

© VNU Business Publications

- Abonneren - Adverteren - Dagelijks beleid - Intermediair - IntermediairFW - IntermediairPW - IntermediairPubliekeZaken - Computable - Computer Idee - CRN - Emerce - Gizmodo - Koopinfo - Management Team - NationaleVacaturebank.nl - PCM - Power Unlimited - SchoenVisie - Sprout - Textilia - TheInquirer.net - Tweakers.net - VNUnet